

Over braken, prikkelhoest en vermageren

DOOR A. C. G. VAN PROOSDIJ, HUISARTS TE AMSTERDAM

Drie uiteenlopende zaken onder één titel, maar de lezer ontdekt in dit stukje toch wel de gemeenschappelijke factor waarom het eigenlijk gaat: het activeren van een passieve patiënt als belangrijk therapeutisch hulpmiddel.

Eerst wil ik Freddy aan de lezer voorstellen: dit tengere knaapje is nu zes jaar en sinds zijn geboorte wordt zijn levensweg door het noodlot getekend: zijn moeder is een kille vrouw met een sarcoidosis, zijn angstige vader is altijd kortademig vanwege zijn zwaar emfyseem. Freddy heeft een aangeboren hartgebrek, een open septum ventriculorum, waarvoor hij binnenkort zal worden geopereerd. De vermelding van zijn verblijf in een ziekenhuis voor een ernstige longontsteking, een nog langer verblijf voor uitgebreide brandwonden, het zijn slechts grepen uit zijn nog korte, trieste leventje.

Freddy's vele ziekten gaan meestal gepaard met langdurig braken. Zetpillen met fenobarbital, hem jaren geleden voor het eerst door een kinderarts voorgeschreven, hebben vermoedelijk, althans voor dit braken, menigmaal een opname in een ziekenhuis kunnen voorkomen.

Ongeveer een jaar geleden was het weer eens zo: Freddy, bijna genezen van roodvonk, braakte dagen achtereen. Van de fenobarbital-zetpillen was hij wel suf geworden, maar het braken werd daar niet minder om. Hij hoefde zelf niets te doen: penicilline-prikken krèèg hij, zetpillen krèèg hij, absolute bedrust krèèg hij — braaksel gaf hij er voor terug . . .

Nu kreeg hij nog een lekker drankje (spir. ammon. anis. 1, sir. simplex 10, mixt. resolvens ad 100) en wij spraken af dat hij niet meer zou braken doch in plaats daarvan uit bed mocht komen om zelf een theelepeltje van het drankje te gaan nemen „wat maakt dat je niet meer hoeft te spugen”. Op mijn uitnodiging: „Een ridder geeft zijn hand er op” gaf hij een zwakke klap in mijn uitgestoken hand. En mijnerzijds sprak ik niet over „terugkomen” of „berichten als het niet goed mocht gaan”. Freddy heeft niet meer gebraakt.

Ook bij zwangerschapsbraken geef ik graag, als „het kopje thee met beschuit op bed” niet helpt, een actie-therapie. Bijvoorbeeld Potio Riveri. Ik adviseer de drank in een koele kast te plaatsen en de kurk er los op te zetten, opdat die tengevolge van de kracht er niet af- of het flesje uit elkaar springt. Voorts raad ik dan aan bij het opkomen van een

neiging tot braken een paplepel van deze drank te gaan nemen en niet toe te geven aan deze neiging, die dan verder door de drank zal worden onderdrukt.

Voor prikkelhoest eveneens: een drankje op afstand; het kind onder het oog brengen dat het niet moet toegeven aan de hoestprikkel maar, als die prikkel zich doet gelden, gauw naar het drankje moet gaan en er zelf een theelepeltje van moet nemen (bijvoorbeeld sir. aurant., sir. simplex aa 5, aqua ad 100).

Afleiden, suggestie, hoe men het wil noemen, maar de patiënt wordt in actie gebracht en dit doet hem goed.

Tenslotte de „actie” voor patiënten, die zeggen dat zij willen vermageren. Deze geef ik nimmer een vermageringsdieet. Integendeel, ik laat hen gedurende één week alles, wat door hun keelgat naar binnen gaat, uitvoerig opschrijven, elk koekje, elk snoepje of wat ook, thuis of waar ook. De patiënten moeten zich voor en na deze week in dezelfde kleren wegen. Meestal blijkt na een week dat zij al iets verminderd zijn in gewicht en dat zij nu wel beseffen waarin het gevaar schuilt. Overigens is zo'n lijst, welke een patiënt over het door hem of haar naar binnen gewerkte aanlegt, vaak verbazingwekkend, niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief. Waarmee ik uiteraard niet wil beweren dat alleen voedingsfouten de oorzaak zijn van obesitas — het ging hier slechts om het actie-facet in de therapie met enkele voorbeelden toe te lichten.

Verbetering

In het juni-nummer — (1963) huisarts en wetenschap 6, 184 — is een fout geslopen in *tabel 4* bij het artikel Kunstverlossingen van de Werkgroep Verloskunde van de huisarts. In die tabel, betrekking hebbende op het aantal kunstverlossingen naar plaats der geboorte en aard der opname-indicatie, geeft de eerste rij cijfers het aantal kunstverlossingen thuis, de tweede rij de opname op medische indicatie, de derde rij de opname op sociale indicatie en opname in kraamkliniek, waarna in de vierde rij de totalen worden gegeven.